

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ  
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ



ISSN 2523-4536

**НАУКОВІ ПРАЦІ  
МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ  
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ  
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ**

**SCIENTIFIC WORKS  
OF INTERREGIONAL ACADEMY  
OF PERSONNEL MANAGEMENT  
ECONOMIC SCIENCES**

**Випуск 2 (78), 2025**



Видавничий дім  
«Гельветика»  
2025

## Редакційна колегія

- Дацій О. І.**, д-р екон. наук, проф., Міжрегіональна Академія управління персоналом – **Головний редактор**  
**Бугенко Н. В.**, д-р екон. наук, проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка – **заступник Головного редактора**  
**Андрющенко К. А.**, д-р екон. наук, проф., Державний університет інфраструктури та технологій  
**Антоненко І. Я.**, д-р екон. наук, проф., Національний університет харчових технологій  
**Бердар М. М.**, д-р екон. наук, проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка  
**Бойченко Е. Б.**, д-р екон. наук, проф., Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського  
**Бондаренко В. М.**, д-р екон. наук, проф., Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету  
**Борецька Н. П.**, д-р екон. наук, проф., Київський національний університет технологій та дизайну  
**Вербівська Л. В.**, канд. екон. наук, доц., Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича  
**Габчак Н. Ф.**, канд. геогр. наук, доц., Ужгородський національний університет  
**Галаченко О. О.**, д-р екон. наук, проф., Вінницький інститут Міжрегіональної Академії управління персоналом  
**Ганжуренко І. В.**, д-р екон. наук, проф., Міжрегіональна Академія управління персоналом  
**Горбач Л. М.**, канд. екон. наук, доц., Волинський інститут імені В'ячеслава Липинського Міжрегіональної Академії управління персоналом  
**Грановська В. Г.**, д-р екон. наук, доц., Херсонський державний аграрно-економічний університет  
**Дугар Т. Є.**, канд. екон. наук, доц., Полтавський державний аграрний університет  
**Дячков Д. В.**, д-р екон. наук, доц., Полтавський державний аграрний університет  
**Жиленко К. М.**, д-р екон. наук, доц., Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара  
**Заяць О. І.**, д-р екон. наук, доц., Ужгородський національний університет  
**Зибарева О. В.**, д-р екон. наук, проф., Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича  
**Капеліста І. М.**, канд. наук з держ. упр., Міжрегіональна Академія управління персоналом  
**Карпенко А. В.**, д-р екон. наук, доц., Національний університет «Запорізька політехніка»  
**Кришталь Г. О.**, д-р екон. наук, проф., Міжрегіональна Академія управління персоналом  
**Крутько М. А.**, канд. екон. наук, доц., Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка  
**Курмаєв П. Ю.**, д-р екон. наук, проф., Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини  
**Машіка Г. В.**, д-р геогр. наук, доц., Ужгородський національний університет  
**Могилевська О. Ю.**, д-р екон. наук, доц., Київський міжнародний університет  
**Моторин Р. М.**, д-р екон. наук, проф., Київський національний торговельно-економічний університет  
**Негода Ю. В.**, д-р екон. наук, доц., Національний університет біоресурсів і природокористування України  
**Нестерчук І. К.**, канд. геогр. наук, доц., Поліський національний університет  
**Підвальна О. Г.**, канд. екон. наук, доц., Вінницький національний аграрний університет  
**Плаксієнко В. Я.**, д-р екон. наук, проф., Полтавський державний аграрний університет  
**Пристемський О. С.**, д-р екон. наук, доц., Херсонський державний аграрно-економічний університет  
**Самойлик Ю. В.**, д-р екон. наук, проф., Полтавський державний аграрний університет  
**Сьомич М. І.**, д-р екон. наук, проф., Полтавський державний аграрний університет  
**Удовенко І. О.**, канд. екон. наук, доц., Уманський національний університет садівництва  
**Утенкова К. О.**, д-р екон. наук, доц., Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва  
**Фірсова С. Г.**, канд. екон. наук, доц., Київський національний університет імені Тараса Шевченка  
**Цимбал Л. І.**, д-р екон. наук, проф., Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана  
**Шоробура І. М.**, д-р пед. наук, проф., Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія  
**Ящишина І. В.**, д-р екон. наук, проф., Кам'янець-Подільський національний університет імені І. Огієнка  
**Malgorzata Okręglika**, dr. hab., prof. PCz, Czestochowa University of Technology (Poland)  
**Wioletta Wereda**, PhD, Military University of Technology (Poland)

«Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки» включено до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (категорія «Б») на підставі Наказу МОН України від 29 червня 2020 року № 735 (додаток 4)

Спеціальності: 051 – Економіка; 071 – Облік і оподаткування; 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; 073 – Менеджмент; 075 – Маркетинг; 076 – Підприємництво та торгівля; 241 – Готельно-ресторанна справа; 242 – Туризм; 292 – Міжнародні економічні відносини.

Затверджено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол від 21.05.2025 р. № 4)

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:

Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 1173 від 11.04.2024 року

Ідентифікатор медіа: R30-03893

DOI: 10.32689/2523-4536

**Наукові праці МАУП. Економічні науки.** 2025. Вип. 2 (78). Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2025. 176 с.

Публікуються статті науковців, які досліджують актуальні проблеми розвитку економіки. Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, кого цікавить розвиток економічної науки в Україні.

**ЗМІСТ****ЕКОНОМІКА**

<b>Айрапетов М. А.</b> ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ.....	7
<b>Братусь Г. А., Мазур Ю. В., Козлова А. І.</b> АКТИВІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....	15
<b>Васильчак С. В., Дубина М. П., Бойченко Е. Б.</b> ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ.....	21
<b>Масло А. І.</b> ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ БІРЖОВИХ АКТИВІВ НА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКАХ.....	28
<b>Можарський Б. Л.</b> ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	34
<b>Пилипченко О. О., Семенець-Орлова І. А.</b> ЕКОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МІГРАЦІЙНОГО ПОТОКУ З УКРАЇНИ.....	39
<b>Сологуб Д. Е., Скиба Г. І.</b> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ МАЙБУТНЬОГО: ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, БЛОКЧЕЙН ТА ІНТЕРНЕТ РЕЧЕЙ.....	48
<b>Тищенко Т. І., Грецька І. Г., Ченцова Ю. П.</b> РЕГІОНАЛЬНИЙ ЧИННИК ДІАГНОСТИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	56
<b>Чирва О. Г., Дяченко О. В.</b> ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	63
<b>Шинькович А. В.</b> РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОСТІ У КОНТУРІ АСЕКУРАЦІЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ .....	68

**ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ**

<b>Рябчук О. Г., Лінива К. М.</b> ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	75
--	----

**ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ  
ТА ФОНДОВИЙ РИНОК**

<b>Білоус Р. П., Скиба Г. І.</b> АДАПТАЦІЯ ФІНАНСОВИХ СТРАТЕГІЙ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ ДО УМОВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: АНАЛІЗ ПРАКТИЧНИХ КЕЙСІВ.....	82
<b>Гудзь О. Є.</b> ІПОТЕЧНИЙ РИНОК: МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ У ПЕРІОД ПОСТВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ.....	87
<b>Кретов Д. Ю.</b> ТЕНДЕНЦІЇ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ.....	93

**Лелик Л. І., Магас Н. В., Дубчак В. О.**  
 КОНЦЕПЦІЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....100

**Маслак Н. Г.**  
 СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ МЕХАНІЗМУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ  
 СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ.....108

## МЕНЕДЖМЕНТ

**Боденчук Л. Б., Приходько О. Ю., Пирлог О. С.**  
 МОТИВАЦІЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ПЕРСОНАЛУ В СИСТЕМІ  
 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....115

**Будько О. В., Снімщikov А. О.**  
 УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ БАНКІВ.....121

**Матвєєва Ю. А., Олешко О. М., Опанасюк Ю. А.**  
 УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ В МЕДИЧНИХ ОФІСАХ  
 НА ОСНОВІ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ .....129

**Ребрик П. М.**  
 РОЛЬ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ СТИМУЛІВ У ПІДВИЩЕННІ МОТИВАЦІЇ  
 ПЕРСОНАЛУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....138

**Третьякова А. І.**  
 ВІМ-ТЕХНОЛОГІЇ: НОВИЙ СТАНДАРТ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ У БУДІВНИЦТВІ.....144

**Чернявський І. Ю.**  
 ВЕКТОРИ АДАПТАЦІЇ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ  
 ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОЇ СФЕРИ ДО УМОВ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....152

## МАРКЕТИНГ

**Дідухович А. М., Романова Л. В.**  
 ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ  
 РЕСТОРАННОГО СЕРВІСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ  
 ТА ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ .....158

**Корман І. І., Семенда О. В., Макушок О. В.**  
 ІНТЕГРАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ЦИФРОВИХ  
 МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЯХ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ.....166

## ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

**Шалева О. І.**  
 ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ПЛАНОГРАМАМИ ЯК НАПРЯМ УДОСКОНАЛЕННЯ  
 СИСТЕМИ МЕРЧЕНДАЗИНГУ В СУЧАСНОМУ РИТЕЙЛІ.....173

## ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

**Безручко Л. С., Жук Ю. І., Філь М. І.**  
 ЗНАЧЕННЯ КУЛІНАРНИХ ТРАДИЦІЙ ІТАЛІЇ  
 У РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ МІСТА ЛЬВОВА.....182

## ТУРИЗМ

**Осіпчук А. С., Заєць В. М.**  
 ШЛЯХИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ТУРИЗМУ .....188

DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/78-15>  
УДК 330.4:658.14

**Лелик Л. І.**

кандидат економічних наук, доцент,  
Львівський інститут Приватного акціонерного товариства  
«Вищий навчальний заклад  
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

**Магас Н. В.**

кандидат економічних наук, доцент,  
Львівський інститут Приватного акціонерного товариства  
«Вищий навчальний заклад  
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

**Дубчак В. О.**

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,  
Львівський інститут Приватного акціонерного товариства  
«Вищий навчальний заклад  
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

**Lelyk Liubov**

PhD in Economics, Associate Professor,  
The Lviv Institute of the Private Joint Stock Company  
“Higher education institution  
“The Interregional Academy of Personnel Management”

**Mahas Nataliia**

PhD in Economics, Associate Professor,  
The Lviv Institute of the Private Joint Stock Company  
“Higher education institution  
“The Interregional Academy of Personnel Management”

**Dubchak Volodymyr**

Second-Level Higher Education Applicant (Master's Degree Applicant),  
The Lviv Institute of the Private Joint Stock Company  
“Higher education institution  
“The Interregional Academy of Personnel Management”

## **КОНЦЕПЦІЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА**

### **THE CONCEPT OF THE ENTERPRISE'S FINANCIAL SECURITY MECHANISM**

*Досліджено різні наукові погляди сутності поняття «фінансової безпеки підприємства» та проаналізовано особливості його трактування. Обґрунтовано, що фінансова безпека підприємства характеризується станом фінансових ресурсів, який забезпечує виконання і досягнення основної стратегії діяльності підприємства, можливість виявляти потенційні загрози і ризики, які виникають із внутрішнього і зовнішнього середовища, оперативно знаходити ефективні шляхи протидії, забезпечити при цьому стійкий фінансовий стан, високий рівень конкурентоспроможності та можливість подальшого розвитку підприємства. Метою статті є поглиблення теоретичних основ формування концепції фінансової безпеки підприємства та розробка механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. Доведено, що фінансова безпека підприємства у значній мірі залежить від сформованої концепції забезпечення фінансової безпеки в оновленні якої лежить розробка механізму управління фінансовою безпекою. Охарактеризовано етапи забезпечення формування фінансової безпеки підприємства. Розкрито сутність механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства, який розглядається як невід'ємний елемент системи фінансової безпеки, базується на завданнях і принципах, передбачає системну сукупність методів, інструментів та конкретних заходів реалізації стратегії забезпечення фінансової безпеки як в поточному, так і стратегічному періоді. Обґрунтовано, що забезпечення фінансової безпеки підприємства свідчить не тільки про стабільність діяльності та конкурентоспроможність, а набуття додаткових переваг сталого розвитку та безперервного функціонування в умовах динамічних змін та постійних небезпек зовнішнього середовища. Наголошено, що ключо-*

вою складовою механізму фінансової безпеки виступають методи, які направлені на ефективне управління усіма бізнес-процесами та здатні мінімізувати різні види загроз та їх наслідки.

**Ключові слова:** фінансова безпека, підприємство, концепція, етапи концепції, механізм, фінансовий механізм, забезпечення, складові механізму.

*Various scientific views on the essence of the concept of “enterprise financial security” have been researched and the specifics of its interpretation have been analyzed. It has been substantiated that enterprise financial security is characterized by the state of financial resources, which ensures the implementation and achievement of the main strategy of the enterprise, the ability to identify potential threats and risks arising from the internal and external environment, to promptly find effective ways to counteract them, while ensuring a stable financial condition, a high level of competitiveness and the possibility of further development of the enterprise. The purpose of the article is to deepen the theoretical foundations of forming the concept of enterprise financial security and to develop a mechanism for ensuring enterprise financial security. It is demonstrated that enterprise financial security is significantly contingent upon the established concept of its assurance, predicated on the development of a financial security management mechanism. The phases of establishing enterprise financial security have been delineated. The essence of the enterprise financial security mechanism, considered an integral component of the financial security system, has been elucidated. This mechanism is grounded in specific objectives and principles, encompassing a systematic array of methods, instruments, and concrete measures for the implementation of the financial security strategy in both the short-term and long-term. It has been substantiated that the attainment of enterprise financial security signifies not only operational stability and competitiveness but also the acquisition of supplementary advantages conducive to sustainable development and uninterrupted operation amidst dynamic changes and persistent exogenous risks. It is emphasized that methods designed for the effective management of all business processes, capable of mitigating diverse threats and their repercussions, constitute a crucial element of the financial security mechanism.*

**Keywords:** financial security, enterprise, concept, stages of the concept, mechanism, financial mechanism, ensuring/provision, components of the mechanism.

**Постановка проблеми.** Військовий стан в країні несе численні ризики та небезпеки для функціонування країни, впливає на всі сфери життя суспільства, а особливо економіки. Саме тому, сучасний етап розвитку України вимагає впровадження та розробки нових концепцій та механізмів забезпечення фінансової безпеки підприємства. Механізм забезпечення фінансової безпеки повинен враховувати економічні та соціальні ризики, які є взаємопов'язаними та впливають на фінансову стабільність функціонування підприємства. Серед найбільш значущих ризиків варто виділити, зростання інфляційних процесів, безробіття населення, руйнування інфраструктури та втрата матеріальних цінностей, зростання соціальної нестабільності через нові хвилі міграції населення, енергетична криза, зростання державного боргу та знецінення національної грошової одиниці.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Значний науковий доробок у розвиток теоретичних аспектів дослідження фінансової безпеки внесли такі вітчизняні науковці, як: О. Арєф'єва, І. Бланк, О. Бурляй, Т. Васильців, В. Геєць, М. Єрмошенко, Г. Козаченко, І. Манцуров, В. Мунтіян, С. Шкарлет, А. Штангрет та ін.

Деякі теоретичні та практичні аспекти щодо формування механізму забезпечення фінансової безпеки знайшли відображення у наукових працях таких вчених, як В. Орлова, К. Горячева, І. Мойсєнко, О. Марченко, М. Єрмошенко, Т. Васильців, В. Геєць та ін.

Незважаючи на значний науковий доробок авторів, варто відмітити, що серед науковців немає єдиної точки зору щодо розуміння сутності фінансової безпеки та складових формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства.

**Метою статті** є поглиблення теоретичних основ формування концепції фінансової безпеки підприємства та розробка механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства.

**Виклад основного матеріалу.** Рівень фінансової безпеки свідчить про фінансову стабільність та рівновагу підприємства, забезпеченість фінансовими ресурсами, високий рівень конкурентоспроможності, стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, захищеність фінансових інтересів власників, сталий розвиток та вміння адаптуватися до нових умов ринку.

Віддаючи належне науковому доробку науковців, які займалися дослідженням фінансової безпеки підприємства, варто зазначити, що наявне розмаїття трактувань фінансової безпеки підприємства свідчить про необхідність більш детального дослідження концептуальності змісту поняття «фінансової безпеки підприємства».

На думку І. Бланка [3], «фінансова безпека підприємства є кількісно і якісно детермінованим рівнем його фінансового стану, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенційних

загроз зовнішнього та внутрішнього характеру, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії і створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого зростання в поточному і перспективному періодах».

М. Єрмошенко [6], під фінансовою безпекою підприємства розглядає такий фінансовий стан, який характеризується: по-перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів; технологій і послуг, котрі використовуються підприємством; по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз; по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію його фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів; по-четверте, забезпечувати ефективний і сталий розвиток всієї фінансової системи.

Як зазначає Ю. Лаврова, фінансова безпека підприємства є системою, що забезпечує стабільність важливих фінансових пропорцій розвитку підприємства, які формують захищеність його фінансових інтересів у балансі з фінансовими інтересами його економічних агентів [7].

Погоджуємося із визначення О. І. Воробйової [4], відповідно до якого «фінансова безпека суб'єкта господарювання – це узагальнююча характеристика стану фінансів відповідного суб'єкта господарювання на встановлену дату, яка свідчить про фінансові можливості та спроможність виконувати зобов'язання й ефективно функціонувати в умовах нестабільності, невизначеності та різних фінансових і господарських ризиків».

О. Ареф'єва, Т. Кузенко [2] наголошують, що фінансова безпека підприємства може бути визначена як стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості і рентабельності бізнесу, якості управління та використання основних і оборотних коштів, структури його капіталу, норми витрат за цінними паперами, а також курсової вартості його цінних паперів як систематичного індикатора поточного фінансово-господарського становища і перспектив її технологічного та фінансового розвитку.

Узагальнюючи вищенаведене, можемо зазначити, що кожен науковець додає до існуючих характеристик фінансової безпеки власні аспекти, які направлені захищати підприємство від загроз внутрішнього і зовнішнього середовища їх функціонування.

Виходячи з цього можна запропонувати таке формування фінансової безпеки

підприємства – це такий стан фінансових ресурсів, який забезпечує виконання і досягнення основної стратегії діяльності підприємства, можливість виявляти потенційні загрози і ризики, які виникають із внутрішнього і зовнішнього середовища, оперативно знаходити ефективні шляхи протидії, що дасть можливість забезпечити стійкий фінансовий стан, високий рівень конкурентоспроможності та можливість подальшого розвитку підприємства.

Відтак, забезпечення фінансової безпеки підприємства свідчить про стабільність та стійкість фінансово-господарської діяльності, конкурентоспроможність, набуття додаткових переваг сталого розвитку та безперервного функціонування в умовах динамічних змін та системних небезпек зовнішнього середовища.

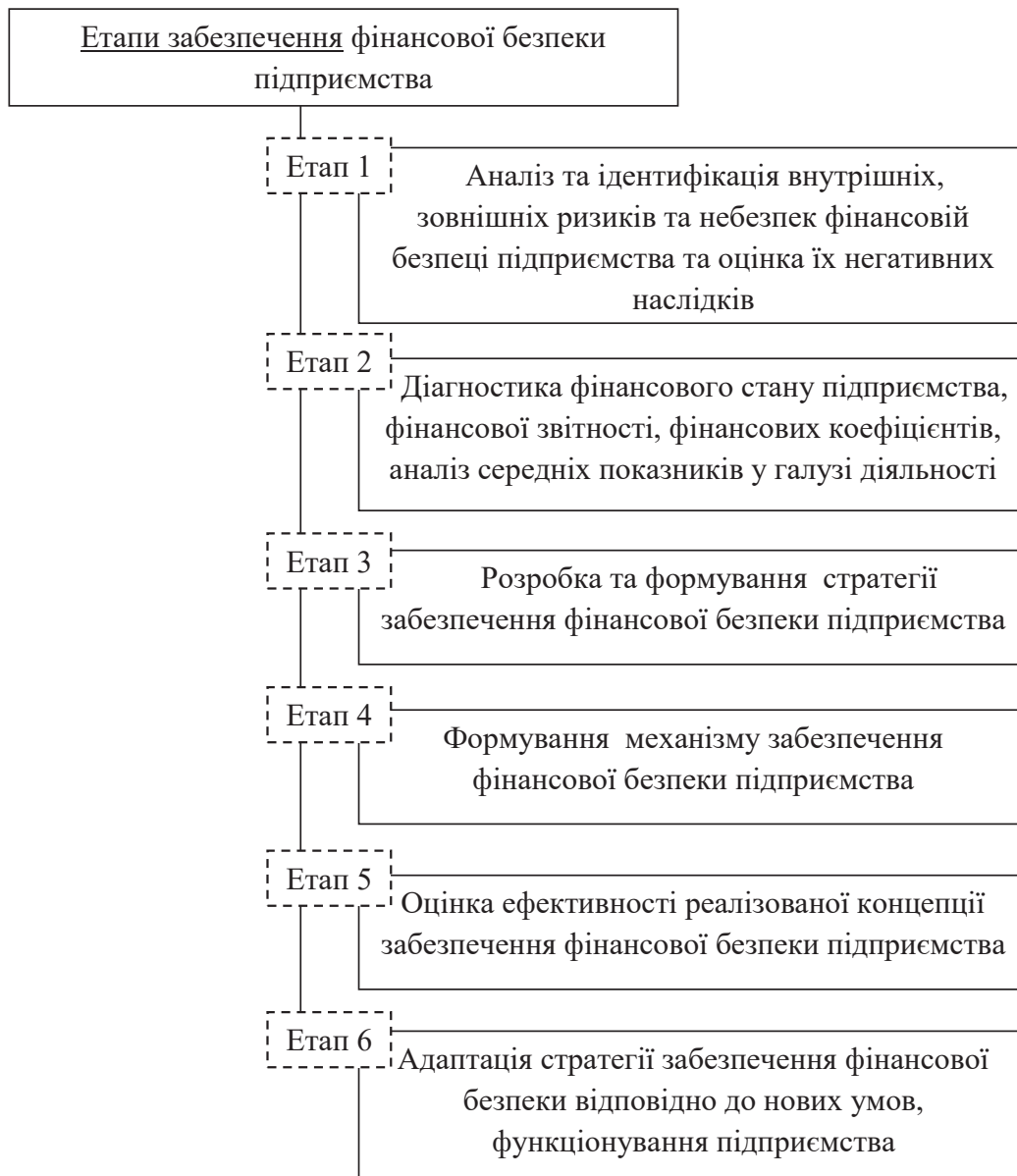
Проте, рівень фінансової безпеки підприємства у значній мірі залежить від сформованої концепції забезпечення фінансової безпеки в онові якої лежить розробка механізму управління фінансовою безпекою.

В основі концепції безпеки лежить цілісне та системне розуміння шляхів знешкодження небезпек, як внутрішніх так і зовнішніх, які загрожують нормальній життєдіяльності підприємства та пошуку способів мінімізації можливих негативних наслідків. Проте, варто наголосити, що будь-яка розроблена концепція повинна бути досить гнучкою, а особливо якщо суб'єкт господарювання функціонує в умовах військового стану. Гнучкість надає можливість суб'єктам господарювання швидко реагувати на будь-які зміни внутрішнього і зовнішнього середовища та приймати оптимальні управлінські рішення.

Конструктивність концепції фінансової безпеки полягає у тому, що вона повинна забезпечити стабільність діяльності підприємства, досягнення довгострокових цілей, здатність адаптуватися до нових умов функціонування, вміння ефективно управляти фінансовими ризиками з мінімальними втратами для підприємства, враховуючі фінансові ресурси та можливості маневрування ними.

Концепція забезпечення фінансової безпеки підприємства включає послідовність реалізації етапів (рис. 1).

Перший етап концепції забезпечення фінансової безпеки включає аналіз та ідентифікацію загроз внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства, пошук причин їх виникнення та оцінку негативних наслідків у разі настання фінансових ризиків та небезпек. Крім того, моделюються критичні ситуації, здійснюється розрахунок можливих збитків та фінансових втрат.



**Рис. 1. Етапи забезпечення фінансової безпеки підприємства**

*Джерело: авторська розробка*

Другий етап включає діагностику фінансового стану підприємства, аналізуються фінансові показники, а саме фінансова стійкість та незалежність, ліквідність активів та платоспроможність, рентабельність власного капіталу, рентабельність продажів, оборотність дебіторської заборгованості, фондоддача, запас фінансової стійкості, коефіцієнт фінансового левериджу та прибутковість активів тощо. Крім того, досліджується фінансова звітність її об'єктивність, структура та динаміка пасивів та активів підприємства, проводиться порівняння середніх показників діяльності підприємства у галузі, інтерпретується отримана інформація для визначення рівня фінансових можливостей

забезпечення безпеки життєдіяльності підприємства.

На третьому етапі здійснюється процес формування стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства, визначаються цілі, мета, завдання, методи та інструменти забезпечення необхідного рівня фінансової безпеки.

Наступний етап включає формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства, який є одним із ключових етапів концепції забезпечення фінансової безпеки. Фінансовий механізм є основним рушійним елементом фінансової безпеки, який забезпечує своєчасне виявлення, нейтралізацію ризиків та загроз, які виникають із внутрішнього

та зовнішнього середовища, адаптацію до нових умов функціонування підприємства та реалізацію мети концепції управління фінансовою безпекою.

На п'ятому етапі оцінюється ефективність реалізації концепції безпеки наскільки вона відповідає визначеним цілям та завданням забезпечення фінансової безпеки підприємства.

І вкрай важливим, виступає шостий етап – адаптація стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства, яка включає у себе коригування та зміну планів діяльності відповідно до нових умов, що склалися. Чим швидше підприємство зможе адаптуватися до нових вимог функціонування, тим вищий рівень фінансової безпеки собі забезпечить, враховуючи військовий стан в країні, системний характер криз та небезпек, які виникають відповідно до змін внутрішнього і зовнішнього середовища. Відтак, адаптація є запорукою гарантування фінансової безпеки, стабільності функціонування, забезпечення високого рівня конкурентоспроможності та безперервного розвитку підприємства.

Звернімо увагу на те, що у працях вітчизняних та зарубіжних науковців не має єдиного розуміння сутності та складових механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. Фактично на нашу думку, об'єктивним є висновок про те, що для належної характеристики механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства доцільно застосовувати не певний методичний підхід чи усталену сукупність параметрів, а розлогу класифікацію напрямів аналізу та показників у їх межах, враховуючи особливості фінансового механізму забезпечення безпеки підприємства.

Термін «механізм» походить від грецького слова «mechané», що означає «машина, знаряддя». Варто наголосити, що більшість вчених по різному трактують розуміння сутності механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства, крім того, дослідження з даної проблематики є вкрай недостатніми та обмеженими.

Як зазначається у дослідженні [5], механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства являє скоординовану дію процесу управління і системи управління, що відповідає існуванню діалектичної суперечності змісту (процес управління) і форми (структура управління).

Погоджуємося із І. Мойсеєнко та О. Марченко, що механізм забезпечення фінансової безпеки є ефективним лише тоді, коли управлінські дії, спрямовані на використання можливостей та ресурсів підприємства, які

забезпечують системно-синергетичні ефекти реалізації захисту фінансового-економічних інтересів підприємства від реальних та потенційних загроз внутрішнього та зовнішнього характеру [13].

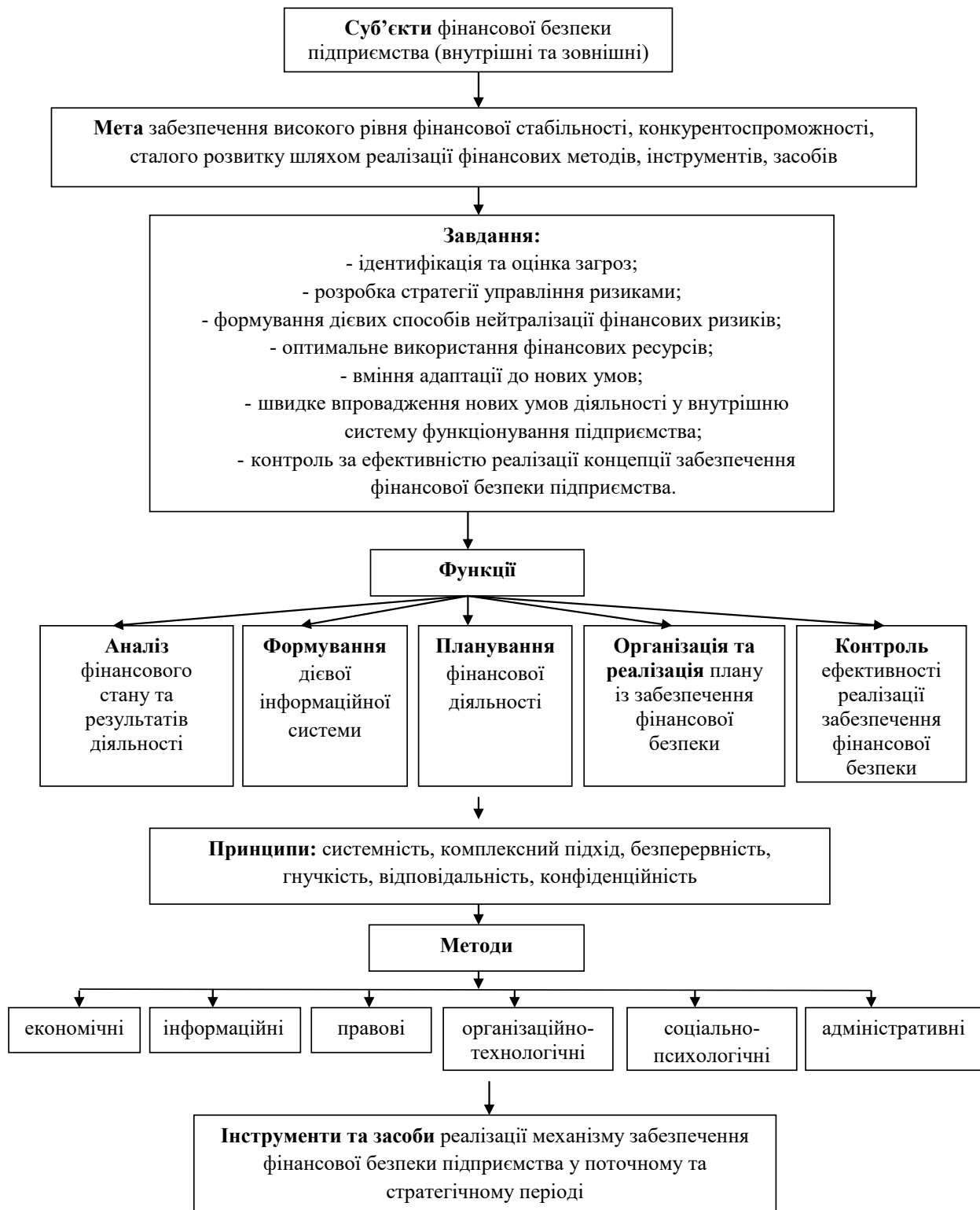
Доволі розлогу сукупність складових механізму забезпечення фінансової безпеки пропонує у своїх наукових працях І. Бланк. На думку науковця, до механізму забезпечення фінансової безпеки входять такі складові як система державного нормативно-правового регулювання фінансової безпеки підприємства, ринкових механізм регулювання, внутрішній механізм управління фінансовою безпекою та система методів та інструментів управління [3].

Загалом за результатами вивчення профільної літератури, є підстави стверджувати, що механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства є комплексним та системним явищем, що передбачає застосування у чітко визначених пропорціях та послідовності сукупності методів, інструментів та заходів з метою посилення і стійкого забезпечення його фінансової стійкості. При цьому, особливостями фінансового механізму є застосування більшою мірою фінансових інструментів та заходів, що спрямовані посилення фінансової стійкості та фінансової безпеки підприємства.

Багато уваги проблемам забезпечення фінансової безпеки підприємства, приділила у своїх дослідженнях К. Горячева [5], яка до основних складових механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства відносить: функції, принципи та методи управління, організаційну структуру, управлінський персонал, техніку та технології управління, фінансові інструменти та критерії оцінювання рівня фінансової безпеки.

Погоджуючись із переліченими складовими механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства, наголосимо на доволі системному підході, що дійсно охоплює більшість необхідних для трактування механізму ознак. Концептуально механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства можна відобразити як на рис. 2. Втім, головним лейтмотивом тут виступає складова методів забезпечення фінансової безпеки підприємства, які направлені на ефективне управління усіма бізнес-процесами та фінансово-ресурсним забезпеченням підприємства.

**Висновки.** Відтак, під механізмом забезпечення фінансової безпеки підприємства, на нашу думку, потрібно розуміти невід'ємний елемент системи фінансової безпеки підприємства, який базується на завданнях



**Рис. 2. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства**

*Джерело: авторська розробка*

і принципах, передбачає системну сукупність методів, інструментів та конкретних заходів реалізації стратегії забезпечення фінансової безпеки як в поточному, так і стратегічному періоді. Отже, функціонування підприємства в умовах системних криз та небезпек, вимагає

формування дієвого механізму забезпечення фінансової безпеки, який гарантує підприємству фінансову стабільність, збалансованість використання фінансових ресурсів, гнучкість, сталий розвиток, вміння реагувати на загрози, що виникають.

**Список використаних джерел:**

1. Lelyk, L., Olikhovskiy, V., Mahas, N., Olikhovska, M. An integrated analysis of enterprise economy security. *Decision Science Letters*. 2022. No. 11 (3). P. 299–310.
2. Ареф'єва О. В., Кузенко Т. Б. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 1 (91). С. 98–103.
3. Бланк І. А. Управління фінансовою безпекою підприємства. Київ : Ніка-Центр, Ельга, 2004. 784 с.
4. Воробйова О. І. Фінансова безпека на мікро- та макрорівнях. *Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції*. 2012. № 2. С. 6–10.
5. Горячева К. С. Механізм управління фінансовою безпекою: дис. канд. екон. наук: 08.06.01. Київський національний університет технологій та дизайну. Київ, 2006. 174 с.
6. Єрмошенко М. М. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємництво: моногр. Київ : Національна академія управління, 2010. 232 с.
7. Лаврова Ю. В. Фінансова безпека підприємства: класифікація загроз. *Економічний аналіз*. 2011. № 9. Ч. 2. С. 274–277.
8. Магас Н. В. Зовнішні фактори формування фінансової безпеки суб'єктів господарювання. *Вісник економіки транспорту і промисловості: збірник науково-практичних статей*. Харків : Укр-ДАЗТ, 2012. Вип. 38. С. 70–75.
9. Магас Н. В. Теоретичні основи дослідження фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах техноглобалізму. *Науковий вісник ЛДУВС*. Львів : ЛьвДУВС, 2011. Вип. 2. С. 77–88.
10. Магас Н. В. Васильців Т. Г., Маргіта Н. О. Фінансово-економічний механізм забезпечення конкурентоспроможності роздрібних торговельних підприємств: теоретико-прикладні аспекти : монографія. Львів : Видавець Бадікова Н.О., 2014. 218 с.
11. Магас Н. В., Лелик Л. І. Вплив процесів техноглобалізму на формування фінансової безпеки суб'єктів господарювання. *Актуальні питання вдосконалення певних галузей права України : колективна монографія / кер. авт. кол. : Л. І. Лелик, В. Г. Яворська. ПрАТ ВНЗ «МАУП»*. Дрогобич : Посвіт, 2020. С. 221–250.
12. Марусяк Н. Л., Бак Н. А. Фінансова безпека підприємства та загрози її втрати в сучасному економічному середовищі. *Економіка та держава*. 2022. № 2. С. 109–113.
13. Мойсєнко І. П., Марченко О. М. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посіб. Львів, 2011. 380 с.
14. Пілецька С. М., Мягих І. М. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємств в умовах економіки знань. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-29>.

**References:**

1. Lelyk, L., Olikhovskiy, V., Mahas, N., Olikhovska, M. (2022) An integrated analysis of enterprise economy security. *Decision Science Letters*, no. 11 (3), pp. 299–310.
2. Arefieva O. V., Kuzenko T. B. (2009) Ekonomichni osnovy formuvannya finansovoi skladovoi ekonomichnoi bezpeky [Economic foundations of the formation of the financial component of economic security]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no 1 (91), pp. 98–103.
3. Blank Y. A. (2004) *Upravlenye finansovoi bezopasnostiu predpriyatya* [Enterprise financial security management]. Kyiv: Nyka-Tsentr, Elha, 784 p. (in Ukrainian)
4. Vorobiova O. I. (2012) Finansova bezpeka na mikro- ta makrorivniakh [Financial security at the micro and macro levels]. *Naukovyi visnyk: finansy, banky, investytsii*. no. 2. pp. 6–10. (in Ukrainian)
5. Horiacheva K. S. (2006) *Mekhanizm upravlinnia finansovoiu bezpekoiu* [Financial security management mechanism]: dys. kand. ekon. nauk: 08.06.01. Kyivskiy natsionalnyi universytet tekhnolohii ta dyzainu. Kyiv. 174 p. (in Ukrainian)
6. Yermoshenko M. M. (2010) *Finansova skladova ekonomichnoi bezpeky: derzhava i pidpriemnytstvo* [The financial component of economic security: the state and entrepreneurship]: monohr. Kyiv.: Natsionalna akademiia upravlinnia, 232 p. (in Ukrainian)
7. Lavrova Yu. V. (2011) Finansova bezpeka pidpriemstva: klasyfikatsiia zahroz [Financial security of the enterprise: classification of threats]. *Ekonomichnyi analiz*, no 9. p. 2, pp. 274–277. (in Ukrainian)
8. Mahas N. V. (2012). Zovnishni faktory formuvannya finansovoi bezpeky subiektiv hospodariuvannya [External factors of formation of financial security of economic entities]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti: zbirnyk nauково-praktychnykh statei*. Kharkiv: Ukr-DAZT. No. 38, pp. 70–75. (in Ukrainian)
9. Mahas N. V. (2011). Teoretychni osnovy doslidzhennia finansovoi bezpeky subiektiv hospodariuvannya v umovakh tekhnoglobalizmu [heoretical foundations of the study of financial security of economic entities in the conditions of technoglobalism]. *Naukovyi visnyk LDUVS*. Lviv: LvDUVS. No. 2, pp. 77–88. (in Ukrainian)
10. Mahas, N. V., Vasyltsiv, T. H., Marhita, N. O. (2014). *Finansovo-ekonomichnyi mekhanizm zabezpechennia konkurentospromozhnosti rozdribnykh torhovelnykh pidpriemstv: teoretyko-prykladni aspekty* [The financial and economic mechanism for ensuring the competitiveness of retail trade enterprises]. Lviv: Vydavets Badikova N.O., 218 p. (in Ukrainian)

11. Mahas N. V., Lelyk L. I. (2020). Vplyv protsesiv tekhnohlobalizmu na formuvannia finansovoi bezpeky subiektiv hospodariuvannia [The influence of the processes of technoglobalism on the formation of financial security of economic entities]. Aktualni pytannia vdoskonalennia pevnykh haluzei prava Ukrainy [Actual issues of improvement of certain branches of Ukrainian law]: kolektyvna monohrafiia / ker. avt. kol. : L. I. Lelyk, V. H. Yavorska ; PrAT VNZ "MAUP". Drohobych: Posvit, pp. 221–250. (in Ukrainian)
12. Marusiak N. L., Bak N. A. (2022) Finansova bezpeka pidpriemstva ta zahrozy yii vtraty v suchasnomu ekonomichnomu seredovyshti [Financial security of the enterprise and threats of its loss in the modern economic environment]. *Ekonomika ta derzhava*, no 2, pp. 109–113. (in Ukrainian)
13. Moiseienko I. P., Marchenko O. M. (2011) *Upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva* [Management of financial and economic security of the enterprise]. Lviv, 380 p. (in Ukrainian)
14. Piletska S. M., Miahkykh I. M. (2023) Mekhanizm zabezpechennia finansovoi bezpeky pidpriemstv v umovakh ekonomiky znan [The mechanism for ensuring the financial security of enterprises in the conditions of the knowledge economy]. *Ekonomika ta suspilstvo*. no. 53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-29> (in Ukrainian)